

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΥΠΡΟΥ
ΤΜΗΜΑ ΒΥΖΑΝΤΙΝΩΝ ΚΑΙ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ

Τετάρτη 27 Μαρτίου 2024, 19:00

Βασίλης Σαμπατακάκης

***Το ανέκδοτο ημερολόγιο του Σουηδού πάστορα A. F. Sturtzenbecker:
Αναπαραστάσεις του ελληνικού χώρου στα 1784***

Συντονισμός: Ίλια Χατζηπαναγιώτη-Sangmeister

Η ομιλία θα διεξαχθεί στο αμφιθέατρο LRC012 της Βιβλιοθήκης του Πανεπιστημίου Κύπρου.

Οι Επιστημονικές Συναντήσεις / Colloquium του Μεταπτυχιακού Προγράμματος ΝΕΦ
είναι ανοικτές στο κοινό.

Η διάλεξη

Ο σουηδικός περιηγητισμός προς τον ελληνικό χώρο ξεκινά τον 17ο αιώνα και κορυφώνεται κατά τον 18ο αιώνα με πρωταρχικά κίνητρα τη μελέτη των αρχαιοτήτων, καθώς και χειρογράφων, κοσμικού και θρησκευτικού περιεχομένου. Στους σημαντικότερους ταξιδιώτες της εποχής των Φώτων συγκαταλέγεται ο A. F. Sturtzenbecker, ο οποίος γεννήθηκε το 1757 στο νησί Gotland, σπούδασε στην Ουψάλα και το 1780 διορίστηκε ιερέας στην σουηδική διπλωματική αποστολή στην Κωνσταντινούπολη. Το Φεβρουάριο του 1784 ταξίδεψε με πλοίο προς τη Θεσσαλονίκη και συνέχισε το ταξίδι του στην

ελληνική ενδοχώρα, στη Μακεδονία, Ήπειρο, Θεσσαλία, Ρούμελη, όπου και άφησε την τελευταία του πνοή, έπειτα από σύντομη ασθένεια, στη Λιβαδιά τον Ιούνιο του 1784.

Στο ημερολόγιο που κρατούσε κατά τη διάρκεια του ταξιδιού του, ο Sturtzenbecker περιέγραφε επί τόπου τις εικόνες που αντίκριζε, χωρίς να υποβάλει σε περαιτέρω επεξεργασία ή επιμέλεια το κείμενό του. Παρά την αμεσότητά του, το ημερολόγιό του βρίθει πληροφοριών και έχει έναν αρκετά επιστημονικό χαρακτήρα. Ο σουηδός ιερέας, αν και λόγω του νεαρού της ηλικίας του δεν διέθετε τις επιστημονικές γνώσεις και την πολυετή εμπειρία άλλων περιηγητών, μας δίνει πολύ ζωντανές περιγραφές από τόπους και ανθρώπους, για τις σχέσεις διάφορων πληθυσμιακών ομάδων μεταξύ τους, τη συμβίωση διαφορετικών θρησκευτικών ομάδων, τα ήθη και τα έθιμα, τη στρατιωτική διοίκηση. Ο Sturtzenbecker πρόβαλε ιδιαίτερα την αξία του Πausανία για τη γνώση της αρχαίας τοπογραφίας των Δελφών. Χαρακτηριστική των ενδιαφερόντων του είναι και η φροντίδα του να καταγράψει στο ημερολόγιό του όλα τα βιβλία των μοναστηριακών βιβλιοθηκών που επισκέφθηκε, όπως επίσης επιγράμματα και επιγραφές που συνάντησε σε διάφορους αρχαιολογικούς και θρησκευτικούς χώρους. Για το ταξίδι του στον ελληνικό χώρο ο Sturtzenbecker δεν αρκέστηκε στη γνώση γλωσσών, αλλά προμηθεύτηκε και μία camera obscura, μία πυξίδα και πολλά έργα προγενέστερων περιηγητών. Πίσω του άφησε ένα ανέκδοτο ημερολόγιο που αποτελείται από περίπου 105.000 λέξεις και μερικά σκίτσα.

Ο ομιλητής

Ο Βασίλης Σαμπατακάκης είναι Αναπληρωτής Καθηγητής Νεοελληνικών Σπουδών στο Πανεπιστήμιο της Lund (Σουηδία). Από το 2015 είναι αρχισυντάκτης και υπεύθυνος έκδοσης του ετήσιου επιστημονικού περιοδικού *Scandinavian Journal of Byzantine and Modern Greek Studies* και από το 2018 έχει εκλεγεί Πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Εταιρείας Νεοελληνικών Σπουδών.

Έχει διδάξει και ασχοληθεί επιστημονικά με την ελληνική γλώσσα και λογοτεχνία, καθώς και με την ευρωπαϊκή ταξιδιωτική γραμματεία και τον Φιλελληνισμό. Στις πρόσφατες δημοσιεύσεις του συγκαταλέγεται ο τόμος *Jacob Jonas Björnståhl i Europa och Constantinopel 1767-1779* (2021) – καρπός της συνεργασίας του με τρεις ακόμη ερευνητές στο πλαίσιο ερευνητικού προγράμματος για τον επιφανή Σουηδό ανατολιστή και περιηγητή, το οποίο χρηματοδοτήθηκε από το Swedish Research Council. Το 2022 πραγματοποίησε μαζί με τον Γ. Καλπαδάκη την έκδοση *A Swedish Philehellenic Pumphlet from 1821*, ενώ το 2023 συμμετείχε με μια μελέτη για τους Σουηδούς ταξιδιώτες στην Ανατολική Μεσόγειο στον συλλογικό τόμο *Textualising the Experience - Digitalising the Text: Cyprus through Travel Literature (15th-18th Centuries)*. Παράλληλα ασχολήθηκε με τη μετάφραση έργων της ελληνικής πεζογραφίας και ποίησης στη Σουηδική, ενώ συνέγραψε σε σουηδικές εγκυκλοπαίδειες

πολλά λήμματα για τη ελληνική γλώσσα, λογοτεχνία και κοινωνία, όπως επίσης και την ετυμολογία λημμάτων που προέρχονται από την Ελληνική.

Επί του παρόντος ετοιμάζει την ελληνική έκδοση της ταξιδιωτικής αφήγησης του Björnståhl, καθώς και την έκδοση του ανέκδοτου ημερολογίου του Σουηδού πάστορα A. F. Sturtzenbecker από το ταξίδι του στον ελληνικό χώρο το 1784.

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ

Πληροφορίες

Γενικές πληροφορίες για το Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Νεοελληνικής Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Κύπρου βρίσκονται στη σελίδα: <https://www.ucy.ac.cy/bmg/programmes-of-study/postgraduate-program-in-modern-greek-philology/?lang=el>

Ειδικότερες πληροφορίες παρέχονται μέσω της Γραμματείας του Τμήματος ΒΝΕΣ (Χριστιάνα Μυλωνά, τηλ. 22894302).

Επιτροπή Προγράμματος

Το Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Νεοελληνικής Φιλολογίας εποπτεύεται από Επιτροπή η οποία απαρτίζεται από νεοελληνίστριες και νεοελληνιστές, μέλη του ακαδημαϊκού προσωπικού του Τμήματος Βυζαντινών και Νεοελληνικών Σπουδών. Την νυν Επιτροπή απαρτίζουν οι:

- Ρένα Παπαδάκη, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Νεοελληνικής Φιλολογίας (Συντονίστρια Επιτροπής και Colloquium)
- Ίλια Χατζηπαναγιώτη-Sangmeister, Καθηγήτρια Νεοελληνικής Φιλολογίας